

Therapeutische plasmawisseling

Informatie voor patiënten

Versie 09-2026

INLEIDING

Plasma is de gele bloedvloeistof die je bloedcellen door je lichaam vervoert. Het bestaat voor het grootste deel uit water, waarin allerlei stoffen zijn opgelost, zoals zouten, suikers, vetten, hormonen en eiwitten, bijvoorbeeld antistoffen.

Antistoffen helpen om het lichaam te beschermen tegen ziekten. Maar bij sommige ziektes kunnen ze juist een gezond orgaan aanvallen, waardoor dat orgaan ziek kan worden.

Met een therapeutische plasmawisseling behandel je de ziekte door het plasma met de ziekmakende antistoffen erin te verwijderen.

In deze folder lees je wat je kunt verwachten en hoe je je kunt voorbereiden op de therapeutische plasmawisseling.

Wat is een plasmawisseling

De machine scheidt het bloed in de verschillende onderdelen (plasma, witte bloedcellen, rode bloedcellen en bloedplaatjes) en haalt het plasma uit het bloed.

Daarna wordt het plasma vervangen door een andere vloeistof. Deze vloeistof heet de wisselvloeistof. De wisselvloeistof kan bijvoorbeeld een oplossing met eiwitten zijn (albumine) of plasma van een donor. De andere delen van het bloed, zoals de bloedcellen, worden samen met de wisselvloeistof weer teruggegeven aan de patiënt.

Antistoffen beschermen je lichaam - soms vallen ze juist een gezond orgaan aan.

Zo verloopt een plasmawisseling

Bij een therapeutische plasmawisseling wordt het bloed in kleine hoeveelheden buiten het lichaam geleid, door een machine behandeld en weer teruggegeven aan de patiënt.

Meestal kan de therapeutische plasmawisseling gedaan worden met een naald in de ene arm en een infuusnaald in de andere arm.

Via de naald in de ene arm wordt het bloed naar de machine toe gebracht. In de machine wordt het bloed gescheiden en het plasma wordt verwijderd uit het bloed. Daarna wordt de wisselvloeistof met de andere delen van het bloed (de bloedcellen) weer teruggegeven aan de patiënt via de infuusnaald in de andere arm.

In sommige gevallen, bijvoorbeeld bij patiënten met kleine vaten in de armen, kan ervoor gekozen worden om een centraal veneuze lijn te plaatsen: dit is een infuus in een groter bloedvat dan in de arm, meestal in de hals of in de lies.

Om ervoor te zorgen dat het bloed niet gaat stollen in de machine, wordt er een speciale vloeistof toegevoegd: citraat.

Duur van de behandeling

Hoelang de therapeutische plasmawisseling duurt is bij iedereen anders. Meestal duurt een plasmawisseling 2-4 uur.

Risico's en bijwerkingen

Therapeutische plasmawisseling is een veilige behandeling. De volgende bijwerkingen kunnen optreden:

- Metaalsmaak en tintelingen rond de mond;
- Ongemak of last bij de naalden;
- Een licht gevoel in het hoofd en duizeligheid;
- Moeheid;
- Koud gevoel en blozen;
- Misselijkheid en/of braken;
- Afwijking van bloedzoutwaarden.

Ernstige bijwerkingen komen bijna nooit voor. Dit kunnen epileptische aanvallen, hartritmestoornissen en bloedingen zijn.

Het is belangrijk om bij de aferesemedewerker aan te geven als je klachten ervaart tijdens de behandeling.

Vorbereiding

- Draag wijde en comfortabele kleding. Korte mouwen zijn handig.
- Neem een eigen kussen of deken mee om in een prettige houding te kunnen liggen.
- Zorg voor afleiding zoals een tablet, telefoon of boek.
- Zorg dat je van tevoren wat gegeten hebt en drink genoeg.
- Je kunt tijdens de behandeling niet naar de wc. Je kunt wel plassen met een plasfles of op een po. Draag daarom een broek of rok die makkelijk aan en uit kan.
- Bespreek van tevoren met de arts welke medicatie je kunt innemen en welke je beter kunt laten staan.

Na de therapeutische plasmawisseling

- Na de behandeling is het verstandiger om niet alleen naar huis te gaan of zelf te gaan rijden, maar je door iemand te laten ophalen. Zeker na de eerste behandeling als je nog niet goed weet hoe je zult gaan reageren.
- Als je aangeprikt bent met een naald kun je daar een blauwe plek krijgen en zwelling. Je kunt eventueel een kwartier lang een zak ijs, gewikkeld in een handdoek, op de plek houden om de klachten te verlichten.
- Bij een nabloeding uit een van de aanprikplekken druk je 5 minuten stevig op de plek waar het bloedt. Als de plek blijft bloeden en het wordt niet minder, neem dan contact op met het ziekenhuis waar de afereze heeft plaats gevonden.
- Laat het verband op de aanprikplek minimaal 6 uur zitten. Zorg dat het verband niet nat wordt.
- Neem rust en ga even liggen als je je moe of duizelig voelt, sta niet te snel op.
- Bij vragen of problemen met je centraal veneuze lijn kun je overleggen met je behandelend arts van het ziekenhuis.

Hoe vaak is een therapeutische plasmawisseling nodig

Dat hangt af van de ziekte die je hebt en de bloedwaarden. Je behandelend arts in het ziekenhuis kan je hier meer over vertellen.

Meer weten?

Mocht je na het lezen van deze folder nog vragen of opmerkingen hebben, bespreek deze dan met je behandelend arts.

COLOFON

De tekst van deze folder is opgesteld door

Sanquin Bloedvoorziening

Postbus 9892

1006 AN Amsterdam

www.sanquin.nl

For Life.

Versie 09-2026
